

رویکرد عاملیت‌محور درونزا در پرورش استعدادها و راهبری نخبگان

در این رویکرد تمرکز بر «راهبری نخبگان با تمرکز بر توانمندسازی عاملیت‌های انسانی مبتنی بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی کشور و ناظر بر اقتضائات بومی» است. تفاوت این رویکرد با رویکردهای برونگرا در این است که توجه اصلی در پرورش استعدادها و نخبگان بر توانمندسازی مبتنی بر اقتضائات و ظرفیت‌های داخلی ایران است. بسیاری از منتقدین نظام نخبه‌پروری در ایران، معتقدند خروج نخبگان از کشور و تحصیل ایشان در دانشگاه‌های سایر کشورها، در واقع از دست رفتن سرمایه‌گذاری عظیمی است که نظام آموزشی کشور هزینه کرده است ولی نتیجه و دستاورد آن در اختیار کشورهای دیگر قرار گرفته است. در نگاه عاملیت‌محور درونزا موضوع اصلی این است که از نخبگان در راستای اهداف ملی کشور و مبتنی بر ظرفیت‌ها و اقتضائات بومی بهره‌گیری شود و حمایت‌های لازم برای نگهداشت نخبگان به خوبی انجام گیرد تا در کشور بمانند و در همین جا خدمت کنند. از جمله سازوکارهای این الگو می‌توان تعریف دوره‌های توانمندسازی تخصصی، حمایت‌ها و جوایز نخبگانی، بورس‌های داخلی، جذب و به‌کارگیری در صنایع و مراکز داخلی تخصصی، فرصت مطالعاتی در صنعت و ... نام برد.

رویکرد ساختارمحور درونزا در پرورش استعدادها و راهبری نخبگان

در این رویکرد «راهبری نخبگان با تمرکز بر ساختارهای پرورش‌دهنده نخبگان مبتنی بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی و ناظر بر اقتضائات بومی» مدنظر است. تفاوت این رویکرد با رویکرد عاملیت‌محور در این موضوع است که به‌جای عاملیت‌های انسانی بر ساختارهای پرورش‌دهنده نخبگان توجه ویژه می‌شود. این ساختارها می‌تواند شامل ساختارهای رسمی و ساختارهای غیررسمی در این زمینه باشد. از ساختارهای رسمی در کشور همچون زیرساخت‌ها و فرآیندهای نخبگانی در بنیاد ملی نخبگان، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم تحقیقات و فناوری و ... می‌توان نام برد. از جمله چالش‌های اساسی که در کشور در زمینه مدیریت نخبگانی وجود دارد، ضعف در سازوکارها و ساختارهای پرورش‌دهنده نخبگان